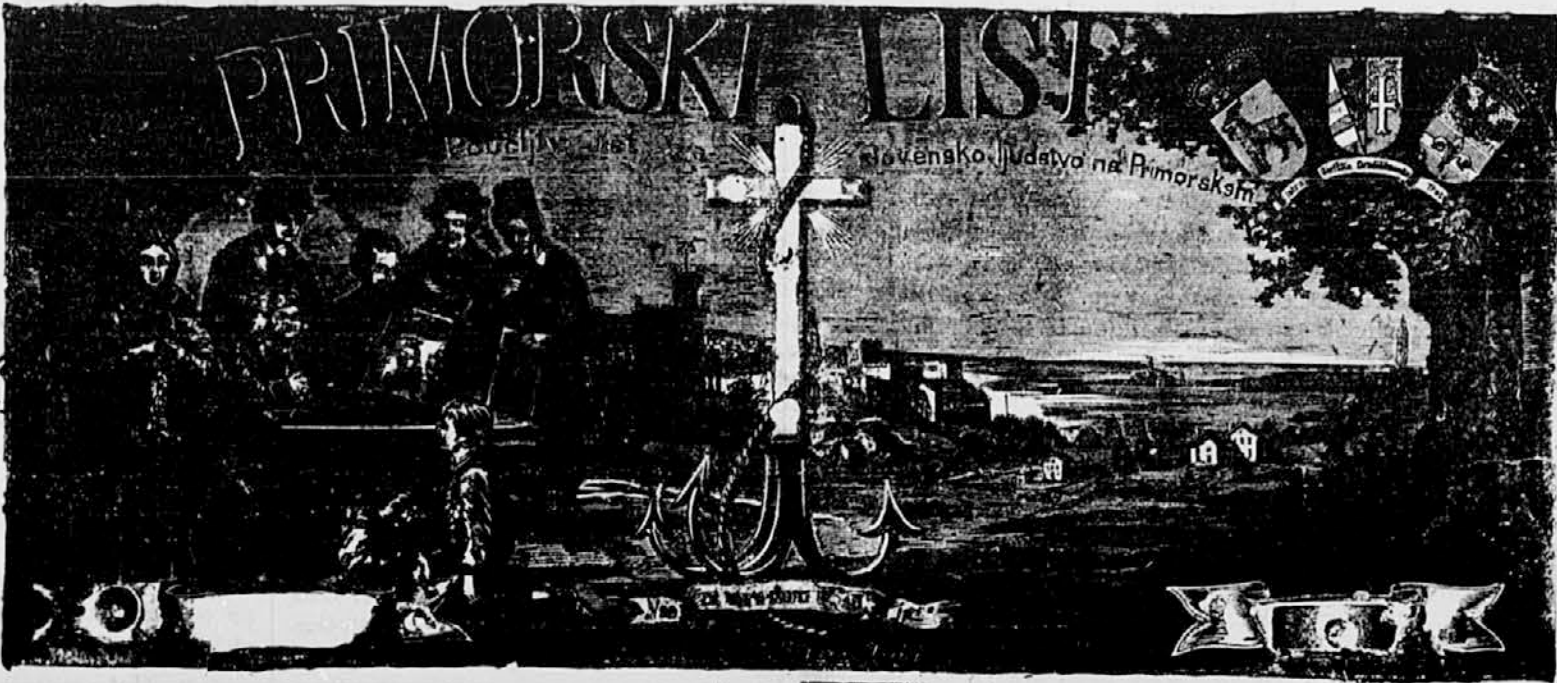

Izbija vrak četrtak ob 4. uri popoldne. Rekeplaci se ne vračajo. Nefrankovans plima se ne sprejema.

Cena lista znaša za celo leto 6 kron, za pol leta 3 kron. Za manj promotne za celo leto 3 kron, za pol leta K 1.50. Za Kometije je cenil leta 5 K, za druge čebele izven Avstrije 6 K.

Rekopisoprijema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Velikani 8.

Izdajatelj in odgovorni urednik: J. Vimpolšek v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Naročnino in prejemna upravištvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekališču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14. po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

Kdo ve svetovati?

Na vseh poljih javnega življenja se posvečuje mladini veliko skrbi. — Država in zasebniki prihajajo k pravemu spoznanju, dasi pozno, da je mladina — zarod prihodnosti. Od mladine je odvisna sreča narodov, blagor držav. — Zato se povsod uvideva, da treba mladino oplemeniti z zdravimi načeli življenja, a zlo, ki z elementarno silo sili na dan, treba udušiti pri korenini; za rana se mora podivjanosti in posurovelosti zveziti meje in s tem vsemu nraavnemu in telesnemu zlu, ako si nočemo vzgojiti — hudodelcev, rakrano vsakega naroda.

Toda to prepričanje ni še dospelo v neko vas, kjer živita pomešan slovenski in laški živelj. — Slovenski je avtchton, laški privandran, naseljen. — Laški je prinesel s seboj ne samo lačni želodec, ampak tudi mavho polno hudobij. — Pri nas je našel gostoljubno drugo domovino in dober krub, a za zahvalo je izpraznil mavho hudobije ter nam okužil in zastrupil naše dobro ljudstvo: s indiferentizmom, s sovraštvom do duhovstva, s socializmom in s protiverskim duhom. — A kar ni uničil Lah s svojim zlobnim jezikom in grdim vzgledom je dopolnil njihov zaveznik Gabrijček s svojim Slovence uničujočim tiskom.

Odraslih se je polotil zlasti verski indiferentizem, grda mladnost, ki prehaja pri nekaterih v sovražstvo do vere, do brezverstva. Ostudno

je videti, da se celo stari ljudje ne zmanijo niti za cerkev, zvonjenje, sploh, kakor da bi se njih niti ne tikalo.

Še strašnejše se je takuga oprijela mladine. — Kako žalosten je pogled na to mladino! — Vsa je izpita in izmozgana, brez življenja, brez mladosti, povsod le mladi starci, katerim gleda iz očij strast in alkohol. — Lena brezdelnost ji počiva na vsem telesu, to so vam živi mrliči.

In kako tudi ne! Ob sobotah večer najdete krčme polne. Kar se zasluži skozi teden, mora se večinoma pognati ob nedeljah in praznikih po grlu. — Dokler je denar, je vse veselo, — ko ta zmanjka pa na „puf“ — plačamo ob „kontežini“. — Tu najdete staro in mlado, ki konkurira v pijanstvu, celo otroci izpod 16 let sede za litrom in igrajo na karte. To se dogoja seveda tudi med službo božjo — jutranjo in popoldansko.

Niso vsi taki. Večinoma le delavci, toda tudi kmečkega ljudstva se oprijemlje ta kuga.

Seveda mladina, zlasti nedorasla, nima toliko denarja, da bi mogla noč in dan prebiti v krčmi. Ali zabavo hoče imeti tudi ona. — In najde jo primerno svojim duševnim in telesnim močem.

Zbere se večje ali manjše število, pa hajd igrati! In niso prav izbirni v lokalih. — Kjer je cesta najlepša, tam je najpripravnejše; če se jih tu moti, poiščejo si uže kako zakotje ali zavetje, ki dobro služi njihovim namenom. In tu se

otepa na karte, klaput, trošjanje itd. In pri tem igranju zaigrajo nekateri prav znatne svote. Kdor nima krajcarjev, pa si odreže gumba, samo da igra. Da, tako velika je strast do igranja, da pobirajo otroci črepinje in s temi kot krajcarji igrajo.

Mislím, da se ne boste čudili, ako najdete od 9—12 letne šolske otroke, ki znajo izvrstno igrati „tre sette“ in „brškol“, najpotrebnejših molitvic pa ne znajo. — Da, v neki privandraní laški družini zbira še šolodolžen sinček, ki noče pa o šoli ničesar slišati, šolsko in šolidoraslo mladino, kjer igrajo celo med službo božjo.

Da ne ostane po takih luknjah in igrališčih samo pri igranju, to se samo ob sebi razume. — To jasno dokazujejo ostudne kletve, grde in nesramne besede, — in da bi ostalo samo pri tem! — Strah in groza spreletuje človeka, ko misli na ta pokvarjen rod!

Odrasla mladina je splošno pokvarjena in zanemarjena. Noče imeti stalne opore, ki bi se je oprijela in se rešila iz blata sprijenosti. — Odbija vsako pomoč pri rešitvi. Cerkve ne obiskuje in če bi se kdo ojunail in prišel v cerkev, se ga družabno bojkotuje, povsod vlada najgroznejši terorizem. — Starišem niso pokorni, še manj cerkvi. Ta nesrečni rod beži od svojega duhovnega pastirja ali ga celo zasmehuje, zoprna mu je molitev, zoprna cerkev in vse, kar ga spominja na Boga. Nemoralnost je tolika, da je okužila celo šolsko mladino obojega spola. —

Naraščaj je od dne do dne surovejši in neubogljivejši.

Stariši so večinoma nevedni in slepi, mnogi tudi popustljivi. — Vzgoja v domači hiši nezadostna, na zunaj nobenega nadzorstva, da, matere so celó zadovoljne, da se jim otroci spravijo iz hiše, da morejo toliko bolj same drugim obirati kosti. —

Oblasti nočejo podrezati v to sršeno gnejzdo, in če podrezajo, je vse prepovršno in zato brez — uspeha. —

Koliko bridkosti in žalosti povzročajo in boče že povzročala taka mladina svojim starišem, koliko hudobije se bo po njej razširilo, koliko sramote bo imela občina in škoda država, vse to vé le Bog! Le toliko rečem: tu je treba radikalnega zdravlila!

To je površna, a resnična slika. — Kdor bi vedel najkrajšo pot in najuspešnejše sredstvo, da se temu strašnemu zlu pride v okom, naj blagovoli svoj nasvet objaviti v „Primorskem listu.“ —

Upošteva naj se pravna, moralna, narodna in gospodarska stran vprašanja. —

Politični pregled.

Državni zbor.

Včeraj se je sešla poslanska zbornica k novemu zasedanju. Seja se je otvorila ob 11. uri popoldne. Navzoči so bili malone skoro vsi poslanci in galerije so bile prenapolnjene. Otvoril je sejo najstarejši polanec dr. Funke, ki

sat. Šola začne. Dobro je, če se kaj nauči.“

In res. Drugi dan zjutraj je oblekla Neža Rožico zopet nedeljsko in odšli sta v vas. Rožica je bila vsa vesela, da bo smela hoditi vsaki dan v šolo, kjer bo toliko njenih prijatelje, ki jih je prej le redko videla in se igrala z njimi.

Šolska leta so tekla Rožici in mlinarjevim veselje. Slišali so od učitelja, da je ena najpridnejših učenk in so bili zadovoljni. Ko pa je bila zadnje leto v šoli, so si mislili: „Zdaj pa sam pojde ložje pri delu. Rožica nam bo pomagala in delo pojde od roke, da bo veselje.“

Bilo je, ko so šli otroci zadaj dan iz šole. In tedaj se je eden izmed pačlavcev zadril nad Rožico:

„Privandranke, najdenka!“

Prvič je slišala Rožica te besede in se ni zmenila zanje. A oni je nadaljeval z zmerjanjem in kmalu se mu je pridružilo še par drugih. A tedaj se je oglašil Oreharjev Tine, najmočnejši izmed dečkov in zabranil onim dalje govoriti. In ti so se zbalí njegove pesti in so utihnili. (Dalje pride.)

LISTEK.

Mlin ob Nadiži.

Idila. Spisal Jos. Košanov.

(Dalje.)

V.

Leto pozneje.

Župnik je končal pridigo pri maši in osnanil godove prihodnjega tedna. Ko je to končal, ni nadaljeval takoj maše, ampak začel še z oklici: „So tudi, ki želijo...“

Dekleta, ki so se vstavile pod korom, so nagnile ena k drugi glavo in si zašepetale opombo o novem paru, starih ženicam so obstali prsti ob jagodah rožnega venca in objele so jih posvetne misli. Možje pa so si polglasno govorili: „Ni naštel na slabo“.

Župnik je namreč oklicaval Žariča in Brdajevo Anko, gostilničarjevo hčer, v katero se je zaljubil Žarič tekom svojega bivanja v Kotu.

Ko je končala maša, se je vsulo ljudstvo iz cerkve liki čebele iz spanja.

Prvi so prišli fantje, se vativili ob poti, prižgali viržinke ter čakali, da pojde ženski svet mimo. Ta in oni, ki je bil bolj živ, je zbadal s pikrimi besedami mimoidoča dekleta, drugi so se smejali njegovim besedam. Kmalu nato jo je mahnil eden proti gostilni v bližini, in drugi so šli za njim. In začeli so se v gostilni oni žalostni prizori, ki jih je v naših gorah toliko dan za dnevom. — Fantje so sedeli za mizo in pili nesrečno žganje. Smejali so se ob njem in zbijali šale in še oddaleč niso mislili, da se med smehom ubijajo.

Zdaj pa zdaj je prišel še kak mož od cerkve, kjer je pustil družbo, naročil štamperele žganja in ga na dušek izpil. Tako je napravil tudi kmet Kanja. Ko je izpil svoj kozarček, je naročil še enega in potem prašal fante:

„Kaj, da se ne poročita tukaj?“

„A, v mesto pojmeta. Sta pač nobel. Naša cerkev jima je premajhna“, je odgovoril na vprašanje eden fantov in drugi so se zasmejali.

In res se je zgodilo, kar je rekel fant. Pred tretjo nedeljo sta se že odpe-

ljala Žarič in Brdajevo Anka iz vasi. — Ljudje so prišli na cesto in pozdravljali tako; ko pa je odrdrala kočija po beli cesti, so gledali za njo, govoreč o svetu, kamor odhaja.

Žarič in Anka se od svoje poroke nista vrnila več v Kot. Še isti dan, ko sta se poročila sta šla na ženitovanjsko potovanje, a pčtem sta se vrnila v B., vas v Istri, kamor je bil preložen Žarič v svojo največjo zadovoljnost.

V Kotu se je nadaljevalo navadno življenje. Pomlad je šla za pomladjo in poletje in jesen in zima. In od pomladi do zime je bilo delo dan na dan in dan na dan isti prizori. Vse se je ponavljalo in nič novega se ni zgodilo.

Tako je prišla tudi česta jesen, kar je bila pri mlinarjenih najdenka Rožice. Ljubka deklica je postala in prikupila se je na prvi hip vsakemu, ki jo je videl.

Zadnje nedeljo v avgustu je bilo, ko je prišel mlinar od maše in rekel Neži: „Ti, slišiš, jutri popelješ Rožico vpi-

je po kratkem pogovoru pozval zbornico, naj si izbere predsedstvo. Ko so prišli v zbornico ministri, so začeli češki radikalci in agrarci hudo vpiti. Kričali so: „Doli z Bienerthom, doli s Härtlom, doli z ogleduhi“ itd. Vpili so tako močno, da se dr. Funkejevega govora skoraj niti ni razumelo. Nemški krščanski socialisti in nemški liberalci so hoteli s ploskanjem pokriti vpitje čeških radikalcev, kar pa ni šlo. Po dr. Funkejevem govoru se je izvršila volitev predsedstva. Za zborničnega predsednika je bil izvoljen krščanski socialist dr. Pattay, ki je dobil 237 glasov, nasproti dr. Pacaku, ki je dobil 108 glasov. Za podpredsednike so bili izvoljeni vsi prejšnji podpredsedniki razun dr. Pogačnika, na čigar mesto je bil izvoljen dr. Laginja. Po izvršeni izvolitvi je začel govoriti ministerski predsednik baron Bienerth, na kar so začeli češki agrarci in radikalci zopet vpiti tako, da je bilo govornika komaj razumeti. Govoril je o sunanjem in notranjem političnem položaju. Omenjal je dogovora naše države s Turčijo glede aneksije Bosne in Hercegovine in rekel, da je naš položaj vsled sklenjenega dogovora s Turčijo na Balkanu za mnogo olajšan, in upanje je popolnoma opravičeno, da bodo velevlasti, ki so podpisale berlinsko pogodbo s tem dogovorom zadovoljne. Vsled tega dogovora pa se je zmanjšala tudi napetost med Avstro-Ogrsko in Srbijo. Avstro-Ogrska je bila uže iz začetka mnenja, da kakor s Turčijo se hoče tudi s Srbijo direktno pogajati. In zadnje dni je to po svojem zastopniku v Belemgradu srbski vladi naznanila, in zdi se, da bode Srbija poslušala nasvete drugih velevlasti ter se začela s Avstro-Ogrsko direktno pogajati. Ako se to zgodi, ni izključeno, da ne pride uže v kratkem času do sporazumljenja in da bode o tem odstranjena nevarnost za evropski mir. Vendar je položaj danes še jako resen in naša država mora biti na vse pripravljena. Zaraditega je nujno potreba, da smo složni. Govorec s sedanjem ministerstvu je rekel baron Bienerth, da ni mogel pri dosedanjih razburkanih parlamentarnih razmerah sestaviti parlamentarnega ministerstva, da bode to koj storil, ako se razmere zboljšajo. Prvi nalogi, kateri ima rešiti poslanska zbornica v sedanjem zasedanju in sicer še pred Velikonočjo, sta: rešitev vladne predloge glede dovoljenja vojaških novincev in pa podržavljenje nekaterih železnic. Nadaljni program obsega večje število zakonskih načrtov splošne koristi, izlasti aneksijski zakon, jezikovna predloga in italijanska pravna fakulteta. — Seja je bila zaključena ob 3. uri pop. Danes je zopet seja.

Novice.

Nevsrno obolel je prečastiti gospod prelat dr. Jos. Gabrijevčič. Gospod prelat je začel bolehati že pred nekaj meseci. Sedaj pa je obležal. Priporoča se vsem duhovnim sobratom v molitev. V njegovem imenu izražamo tem potom vsem znancem in sobratom njegov pozdrav. Splošna želja in prošnja je: Bog ohrani dragoceno življenje g. prelata, ki je bil vselej blag značaj, dober svetovalec, izvrsten profesor, moder vodja in velik dobrotnik naših zavodov in društev.

„Primorec“ št. 10 z dne 5. marca t. l. piše: Klerikalci pač nimajo zastonj svoje „Gospodarske organizacije“, nabirati pa tudi znajo! Saj vedno nabirajo pod različnimi firmami“. Dopisnik sodi po sebi! Zdi se mu, da more biti baš tako, kakor s kraškimi trtami. Vlada je namreč poslala trte posameznim županstvom, da jih razdele med prosilce, a trte so došle po večini na znane kraške firme. Mar ni tako, dopisunče?

Našim somišljenikom. — Mrmolja, politični agent mladih in starih liberalcev si je začel slušati vsakdanji kruh s tem, da prireja politične shode, na katerih skuša pod krinko „kmetiške stranke“ zapeljivati v liberalni tabor one kmete, ki niso hoteli doslej slediti odprti liberalni zastavi. Njegova izobrazba pač ni taka, da bi mogel biti politični učitelj drugim kmetom, ki so ravno tako izobraženi kot on. Zato je prisiljen premlevati liberalne fraze, katerih se sprti na pamet uči iz liberalnih časnikov. Najljubši predmet so mu bile laži o naši stranki. Laži o volilni reformi, o „svezi Gregorčič-Pajer“, o „nevernosti“ naših voditeljev, o „slabem deželnem gospodarstvu“ itd. smo mi z neizpodbitnimi in od liberalnih časnikov doslej neizpodbitnimi dokazi razkrinkali. Pozvali smo ponovno Mrmolja, naj te naše dokaze v svojem časniku ovrže. Ali shodnemu junaku je ta naš poziv zaprl sapo. S tem je seveda posredno sam priznal, da je ponavljal dokazane neresnice. Ker se pa čuti bolj varnega na shodih med štirimi stenami in ljudmi, ki niso o naših političnih bojih natančneje poučeni, bode gotovo na shodih še nadalje jahal po onih neresnicah, saj mu drugega itak ne preostane. Dobro bi bilo torej, da bi vselej kak naš somišljenik iz dotičnega kraja šel na Mrmolja shod ter iz naših listov prečital Mrmolji vse naše dotične pozive, naslovljene na njega. Dotičnik naredi s tem dobro delo, ker zapre laži pot in prepreči politično zapeljivanje ljudstva.

Napredek „Goriške zveze“. — V prvih dveh mesecih tekočega leta je imela „Goriška zveza“ okroglo 1.200.000 K prometa. L. 1908 je imela v istem času 320.000 K, l. 1907 pa samo 170.000 K.

„Centralna posojilnica“ je imela v prvih dveh mesecih tega leta 2.000.000 K prometa. V l. 1908 je prekoračila svoto 2.000.000 K hranilnih vlog. Pač lep napredek, ako pomislimo, da je to svoto dosegla v teku 8 let.

— Obesil se je na Opčinah France Karis iz Povirja stanujoč na Opčinah. Prišel je namreč v torek zvečer nekoliko vinjen domov ter se je hudo sprl z družino. Ponoči je vstal in ko so ga šli iskat, našli so ga v skednju obešenega.

— Pred sodiščem sta stala v pondeljek Anton Butkovič in Ivan Prellec, polubrata iz Sovodenj. Obtožena sta bila, da sta se zoperstavljala sovodenjskima občinskima redarjema o priliki, ko se je Anton Butkovič nelepo obnašal pri nekem dekletu. Obsojena sta bila vsak na 4 mesece zopora.

Nek Kolenc iz Gorice je znan postopač. Krade kjer more. Obsojen je bil uže večkrat zaradi tega. Sodnikom je torej dober „znanec“. Te dni je stal spet pred sodiščem zaradi „raznih tatvin“. Sodnišče ga je obsodilo v 11-mesečni zapor. To ga je razkačilo, da je potegnil en kol iz ograje, ki se nahaja v sodni dvorani ter ga hotel zagnati sodnikom v glavo. Jetniški paznik je to še pravočasno zapazil in to preprečil. Zaradi tega bo spet stal pred sodiščem.

Listnica uprave: G. Anton Podgornik, Brokija N. J. Amerika: Denar prejeli! Hvala lepa!

Mestne novice.

m Najvišja zahvala. — „Slovensko katol. delavsko društvo“, društvo „Skalnica“ in „Slovensko sirotišče“ so dobila sledeči dopis:

Vsled ukaza predsedništva c. k. namestništva počaščam se naznaniti članemu odboru, da je blagovolilo izročiti Njeg. c. in k. apostolsko Veličanstvo presvetli cesar Srojo najvišjo zahvalo za udanostne izraze zvestobe in za iskrene

čestitke povodom Najvišjega šestdesetletnega vladarskega jubileja.

C. k. dvorna svetovalec:
Altems.

m Napoleonova doba in Slovenci. — O tem zanimivem predmetu priredi „S. K. S. Z.“ prihodnji torek dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v telovadnici telovadnega odseka (tik restavracije „Central“) javno predavanje. Predava g. dr. Capuder. To za Slovence tako zanimivo predavanje bode pojašnjevale lepe skiptične slike dogodkov iz časa Francozov na Slovenskem. V pokritje stroškov plačajo nečlani po 10 vinarjev vstopnine. Člani so prosti vstopnine.

Z ozirom na velesanimivi predmet tega predavanja je pričakovati velike vdeležbe.

m Nova slovenska kolonialna trgovina v Gorici v hiši „Centralne posojilnice“ na Josipa Verdi tekališču št. 32, katero sta otvorila brata Anderwald, priporočamo najtopleje našemu meščanstvu in tudi našim deželanom. Trgovina je krasno urejena, blago ima dobro in postreže v istimi cenami kakor druge laške trgovine te stroke. Naša dolžnost je torej, da to podjetje podpiramo. Slabo spridevalo bi si dali Slovenci, ako bi ne mogli s svojimi naročili vzdržati kolonialno trgovino na širši prdlagi. Take trgovine smo uže davno pogrešali v dolnjem delu mesta. Naj se nikdo ne vstraši velikih šip in krasne izlozbe. Tvrška postreže bolje kot nobena druga trgovina te stroke vsako stranjo, najsi bode kmet ali gospod. Torej?

m Tvrška J. Medved v Gorici otvori v prostorih hiše „Centralne posojilnice“ na Josipa Verdi tekališču novo, krasno urejeno trgovino s čevlji. Trgovino priporočamo. Več glej v oglasu.

m Nadležnost mestnih stražnikov. — Pred nekaj dnevi je prišel mestni stražnik v neko hišo v ulici „Grabec“ z zahtevo, da mora lastnik hiše vodo, katera se na dvorišču odteka, takoj odpeljati. Čudno se nam zdi, da je imel omenjeni stražnik pri tej hiši, v kateri stanujejo Slovenci, tako bistro oko, ni pa zapazil gnojnice, katera se odteka iz marsikatero hiše, kjer se nahajajo Italijani. Mogoče, da je bil mož tako prehlajen, da mu ni vdaril v nos smrad, katerega razširja gnojnica; čudno pa je, da mu bistro oko, katero tako dobro vidi vsako napako pri Slovencih, odpove takoj službo, ko pride do italijanske hiše. Ako se kateri mestni stražnik spomni od časa do časa na svoje dolžnost, naj pomisli, da veljajo za Italijane isti zakoni kakor za Slovence.

m V kinematografu, ki se nahaja v dvorani „Central“, se bode od 15. t. m. naprej predstavljalo „Kristusovo trpljenje“, na kar uže sedaj opozarjamo naše občinstvo.

m Zgubljeno. Neka oseba je izgubila v pondeljek iz ulice Rabatta do cerkve v Št. Roku denarnico z vsebino 60 kron in prejemnimi listi poštinih pošiljatev. Poštini najditelj se prosi, naj blagovoli oddati denarnico v upravništvu našega lista, kjer dobi primerno nagrado.

Iz goriške okolice.

g „Slov. kat. izobr. društvo“ v Št. Andrežu priredi v nedeljo 14. t. m. takoj po blagoslovu predavanje s skiptičnimi slikami. Predava dr. K. Capuder o zgodovini Francozov na Slovenskem. — Slavno občinstvo se vljudno vabi, da se v obilnem številu udeležbi tega zanimivega predavanja. Odbor.

g Iz Solkana. — V nedeljo dne 7. t. m. je imelo naše „Katol. slov. izobr. društvo“ svoj III. letni občni zbor. Udeležba je bila ogromna, kar je dokaz zanimanja do društva. V odbor so izvoljeni gg.: Ciril Zamar, Ivan Zavrtnik, Sre-

brnič Josip, Gorjan Anton, Fran Bitežnik, Golob Alojzija Cigoj Jožefa. Sprožila se je misel, naj si društvo nabavi društveno zastavo in naj se v ta namen nabirajo prostovoljni doneski. V ta namen se je nabralo pri nedeljskem zborovanju K 40, za: kar bode tu izrečena najtoplejša zahvala vsem darovalcem in darovalkam.

g Vabilo na redni občni zbor „Hranilnice in posojilnice v Biljani-Medani, registrovane zadruge z neomejeno zavozo“, ki se vrši v nedeljo dne 21. marca 1909 ob 1. uri popoldne v posojilničnih prostorih na Dobrovem. — Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva; 2. Potrjenje računskega sklepa za l. 1908; 3. Prečitanje revizijskega poročila; 4. Volitev načelstva in nadzorstva; 5. Slučajnosti; 6. Predavanje po odposlanca „Goriške zveze“. — K obilni udeležbi vabi odbor.

g Zlato poroko sta praznovala v Št. M. hslu dne 2. t. m. zakonska Jožef in Marija Štroser, ki sta splošno priljubljena pri domačinih.

Iz ajdovskega okraja.

a Črnič. — Volitev župana in podžupana se je vršila pred par tedni pri nas. Županom je izvoljen naš velezaslužni in priljubljeni veleposestnik, g. Leopold Bolko, ki nam je županil uže več let poprej. Dasi se je branil, se je konečno vendarle udal želji starešin in ljudstva, med katerim uživa splošno spoštovanje. Bog živi novega župana in podžupane! Ljudstvo stoji z Vami, zaupa Vam in pričakuje, da bode stali vedno na pravem mestu, ko se bo šlo za dobrobit županije, za nje blagor in procvit!

a Iz Rhenberga. Dne 28. febr. je imelo „Krič. soc. izobraževalno društvo“ svoj prvi redni občni zbor ob obilni udeležbi članov. — Društveni odbor je imel 8 sej, predavanj je bilo 5, po nekaj članov se je udeležilo slavnosti v Škofjiloki in v Mirnu in socialnega tečaja v Gorici. Veselico je društvo priredilo eno. Dohodkov je bilo 23672 K, stroškov 23002 K. Knjižnica šteje 93 lastnih knjig in 8 izposojenih. Izposojenih je bilo 190 knjig. — V odbor so bili izvoljeni sledeči, ki so si uloge razdelili tako-le: Piščanc Anton, predsednik, Jazbec Ivan, podpredsednik, Kodrič Jožef tajnik, Ščukrot Jožef, njegov namestnik, Besednjak Jožef, blagajnik, L'čen Alojzij, njegov namestnik, Brezavždek Ivan, knjižničar, Valentič Franc pevovodja, Birsa Jožef, Čebro Leopold, Krševan Franc, L'čen Viktor, odborniki. Za pregledovalca računov sta določena Sever Ivan in Pečenko Franc. Zdaj pa na delo, da bo društvo še bolj delovalo in krepko napredovalo.

a Iz Sela, dne 20. svečana. — Ker se neko dopisunče jezi radi dopisa, ki je bil priobčen v št. 5. iz Sela in pravi o meni, da sem se silil za cerkvenika v Sestu ter da me niso hoteli, „ker sem hud liberalce“, si dovoljujem ta-le odgovor.

Takaj na tem mestu povem, da si dopisunče abotno. Zakaj raje ne molčiš, ker jaz in vsi priataji S. L. S. vemo dobro, da dopisnik tistih vrstic ni nihče drug kakor neki prismojen liberalce.

Dopisunče pravi, da sem se silil za cerkvenika, kar ni res! Jaz sem se ravnal kakor je bilo osnačeno v javnem razglasu, da vsak selški občinar lahko uloži prošnjo za raspisano službo cerkvenika pri obč. prestoništvu do včetega 31. januarja. Razglašeno je bilo tudi, da je občinski zastop dovolil 200 K letne plače cerkveniku. Jaz sem precej tisti dan, ko je bila služba raspisana vložil pisмено ponudbo na obč. zastop in sicer, da sprejmem imenovano službo za

200 K. In ako bi bili v občinskem zastopu pravico ljubni možje, kateri bi skrbeli za korist občine, bi bila tudi služba ostala meni, ker sem bil jaz najnižji ponudnik. Tako pa, ker so možje, katere goni strankarska strast, so dali službo staremu cerkovniku in sicer za 220 K letne plače in pobiranje živalskega blata pri obeh občinskih studenih, dasiravno so razglasili, da bo šlo pobiranje gnoja pri občinskih studenih na javno dražbo.

Tako postopanje obč. zastopa je nezakonito. — Pišete v dopisu, da sem hotel nekaj „toriti“, radi česar me je selako bralno društvo izključilo. Kaj pomeni beseda „toriti“, tega jaz ne razumem, ker tista beseda je najbrž „mažarska“. O izključenju pa niti besede, ker veste, da se vašega društva ogibljem kakor strupa. Dalje pišete, da sem tekkel k nuncu Nacelnu v Batuje, naj me sprejme v svoje okrilje, t. j. v izobraževalno društvo. To ni res. Prašajte o. g. župnika o tem! Dalje pišete, da on me je sprejel, toda njegovi pristaši, da so se temu uprli. Vi obrekovalci, pomislite, da g. župnik je naš dušni pastir in kot tak sprejme rad vsakega. — Nadalje pišete, da sem mislil, da je gospodar oddati službo cerkovniku župnik. Da, da, dragi moji, povem, da tudi sedaj mislim in vem, da je gospodar oddati službo cerkovniku le gosp. župnik. In ako tega ne veste, rečem vam, da ne poznate prav nič zakona.

Gospod župnik vam je pisal, da pogajajte se s starim cerkovnikom glede plače; ako bi stari cerkovnik ne sprejel službe, določite stalno plačo za novega cerkovnika, ker za staro plačo ni upanja, da bi kateri to službo sprejel. Dal pa vam ni pravice, zbirati kar na svojo roko cerkovnika ter tudi ne javno raspisati službe, kakor ste to storili, marveč vam je naročil, kakor sem uže prej omenil, samo določiti plačo, ker plačo določiti ni gospodar gosp. župnik, ampak občina.

Vaše dejstvo govori dovolj jano, da ne poznate zakona.

Sledajič pišete, da to grozno jezi gosp. župnika, pa da mu ne morete pomagati. Toda rečem vam: Ako ne pustite našega o. g. župnika na miru, vam utezno še on pomagati potom cerkvenega in državnega zakona!

Toliko na znanje starim voditeljem in vsem liberalnim obrekovalcem.

Kristjan Novak, p. d. Cek.

Iz kanalskega okraja.

kl Iz Zepotoka nam poročajo, da nimajo tam šolskega poduka uže od 20. minolega meseca. Ljudje ne vedo, zakaj to, posebno ko videvajo učitelja tu in tam. Umestno bi bilo po našem mnenju, da bi šolska oblast obvestila stariše, kakaj je ponehal šolski poduk.

kl Iz Avč. — Našemu županstvu je potekla doba treh let uže 12. novembra 1908., a volitev še danes ni. Kakor se čuje, se bodo vršile 18. marca 1909., za katere naši „naprednjaki“ po hribih in dolinah agitirajo in prodajajo „liberalno kunšt“. Za „rešilno desko“ so si izbrali naše „Kat. slov. izobraževalno društvo“. Na vse kriplje zabijajo volilcem v glavo misel, da če bodo izvoljeni pristaši S. L. S., bode mogla občina z dokladami in izravne davke vzdrževati društvo in kriti njen dolg. Prismo del Govore o nekem § občinskega zakona, a ne vedo številke. Menda je št. 0? — Omeniti moramo še moža, ki se v računstvu res lahko naprednega imenuje. Izračunal je namreč, da ima naše društvo 600 K dolga, kar pa ne odgovarja resnici. Dolga je v resnici 225 K 97 v. Pač modra glava! — Pometajte pred svojim pragom in pustite naše društvo pri miru, ker društvo bo šlo brez vas po začrtani poti in račune bo poravnalo brez občinskih doklad. Možje volilci!

Ne pustite si metati peska v oči, marveč, kar je mož poštenega mišljenja, združiti se in vrzite prazne fraze na stran ter izvolite možje, kateri bodo zares skrbeli za blagor občine!

Iz tolminskega okraja.

t Sestanek udov Sodalit. Sv. Cordis Jesu za tolminsko dekanijo bo v Volčah dne 17. marca ob 11. uri.

t Kneža. — Preteklo nedeljo 7. t. m. smo pri nas srečno in slovesno pokopali pusta. Pogrebne ceremonije je opravil g. kmet-policač Mermolja in imel nato pretresljiv nagrobni govor. Govoril je o vojski in o vseh strašnih rešeh, ki so mu ravno prišle na um. — Neki zadolžen kmet je za Mermolja tako navdušen, da je pripeljal seboj na kmečki shod tudi precej debelo kravo. Ta je bila pa tako hudomušna, da ga je ves čas vlačila od enega kraja ceste pa do drugega. Mož je bil namreč malo pregloboko pogledal v — „kmečki glaž“ in tako praznoval namesto kvaterne agrarno „kvarinovo“ nedeljo. Druge nasreče to pot ni bilo. — Mermolja se smeje, — mi tudi!

t Izobraževalno društvo „Soča“ pri Sv. Luciji se tem potom najsrčnoješe zahvaljuje vsem dobrotnikom svoje knjižnice, katero namerava prihodnjo pomlad odpreti, v kateri se bo nahajalo približno 200 knjig sl. obč. na razpolago. Darovali so sledeči: Županstvo Sv. Lucija 40 K; Fran Štara, kaplan v Devinu, 10 K; Štefan Possareli, kaplan v Tolminu, 2 K; Anton Vuga, gostilničar 4 K; prof. Val. Pregelj, 10 K; Jos. Fabjan, župnik, 8 K; A. Kragelj, župnik v pok., 3 K; N. Kumar, kurat, 1 K; Josip Manih, trgovec, 3 K. „Izobraževalno društvo v Podmelnu, „Izobraževalno društvo“ v Avčah, in g. Amalija Velikonja knjige. Odbor.

t Slap ob Idriji. — Tukajšnji krčmar Štefan Zarli je dobil te dni pismo iz Madrida na Španskem, v katerem mu nekdo sporoča, da je zaprt in da ima zakopanega mnogo denarja, milijon in 200.000 K. Krčmarja Štefana Zarli prosi, naj mu pošlje nekaj denarja. Ko bo prost mu v pismu obljublja, da mu da tretjino zakopanega denarja. To je spet eden tistih sleparjev, o katerih smo svoj čas uže poročali, ki hočejo na lahek način priti do denarja in tako živeti lepo življenje na ramena drugih. — Opozarjamo naše ljudstvo, naj ne gre na lim takim tičem in naj tiščijo dobro trdo prihranjene groše za-se, ne pa pošiljati neznanim sleparjem v svet, o katerih nihče ne ve, kaj so.

t Dol. Tribuša. — Na naš stvarni dopis v „Prim. Lista“ 8. številki se oglasi dopisun iz Gor. Tribuše v 7. številki. „Kmečke glaže“ ter nam očita pregreho za pregreho. Najpoprej se drzne trditi, da smo mu nevoščljivi zaradi ceste. G. dopisnik! Žalostno za vas, da se ne morete povspeti tako visoko, da bi najnavadnejše misli v našem dopisu razumeli. Upate se še streljati na nas z „duševnim revčkom“. Vzemite še enkrat dopis v roke, in ker sami niste zmogni razumeti ga, naj vam ga kateri vaših prijateljev razloži — naj bi bil tudi Podcirkovo. Žalostno ubožno spridevalo za vas je, da vam moramo podati še razlago kakor kakemu šolskemu otroku. Povejte g. dopisnik, kaj smo mi povdarjali v dopisu. Pojasniti vam hočemo in dokazati vaše duševno ubožstvo. Reklj smo, nam ni prav, da se naš podžupan poteguje za vašo cesto sicer bi se ne mogel imenovati naš. Na naše potrebe naj gleda če drugih ne revno cesto v Hatenje, ki je izključno naša in bi koristila ničmanj kakor 40 našim posestnikom, ne pa vašo, ki le vam koristi, nam pa nič. Tako splošno sodimo pri nas. Če ne verujete,

poprašajte. Sevè Podcirkovčeva napredna glava drugače sodi kakor naše nazadnjaške, ker se mu gre za lastni žep. Mi ne le gledè na našo zanemarjeno cesto ne moremo njegovega nastopa odobriti, še bolj zaradi tega ne, ker rabimo naše skromne denarne moči za naše vam dobro znane bolj nujne potrebe, kakor so vaša cesta. Očitati ste nam, da smo vam nevoščljivi za cesto. Vam je agrarna ogorčenost (če hočete fanatizem) res zmešala možgani, da mislite, Hatenjcem je najpoprej tribuška cesta potrebna, potem šele pride drugo. Ali nismo povdarjali, da vam iz srca to veselje privoščimo, da bi se na biciklju ali v Klemenčičevem „bramu“ po ravni cesti k nam pripeljali. Da pa bode mo mi v sedanjih razmerah zaradi tega baje na 50% obloženi, ne more vedini izmed nas občanarjev v glavo. Klemenčič je naš (ničzaslužni) podžupan in zahtevamo, da v prvi vrsti za ožje naše potrebe dela. Po pravici smo mu očitati (kakor se iz besedila razvidi), da se je iz liberalnega fanatizma (kar je molčé priznal iz) sovraštva do nas klerikalcev, prevelike ljubezni do sebe in vas, segnal v vašo cesto, medtem ko naše ožje zadeve v nemar pušča; zato smo mi klerikalni fanatiki, ker mu to očitamo. Ta zaključek je glavni sad vašega mizerabelčenega dopisa, ki dosti označi „duševnega revčka“.

O b č i n a r.

Iz cerkljanskega okraja.

c Cerkljano. — Občni zbor „Kat. slov. izobraž. društva“ v Cerkljano bo na praznik sv. Jožefa v društveni dvorani po popoldanski službi božji. Člani so uljudno vabljeni k polni udeležbi.

O d b o r.

c Cerkljano. — Oh! kaj bo, kaj bo! Stebri našega liberalizma se majoje. Še nedavno, dne 22. novembra 1907, so se naši liberalni korifeji tolkli na svoja jekleno-trdna prsa in se bahali v „Primorcu“: „Napredni živelj na Cerkljanskem je močan ter se še ojačuje, da mu klerikalni živelj končno popolnoma podleže“. In danes kako razočaranje! „Nova stranka se hoče udomačiti na Cerkljanskem in sicer med naprednjaki!“ Ali ni to grozno? Ali ni to razdor, revolucija, stranka v stranki? Sam Gabršček se radi tega boji za svoj absolutizem in, kakor oče izgubljenega sina, vabi sedaj svoje „backe“ nazaj v svoj tabor s krive poti, na katero so zašli, in jim piska znano melodijo: „Napredna stranka ima lep program in delavnega načelnika (Gabrščeka!). Program obsega tudi vse zahteve in tudi vidimo, kako se napredni državni poslanec Štrekelj poteguje za kmečke koristi.“ Prosimo svoje čitatelje, naj se ne smejejo, stvar je prerensna! Liberalna firma ne vleče več, ker je izgubila med ljudstvom svoj kredit, zato pa treba staremu nagnusnemu obrazu nove krinke. Prav nič se torej ne bomo čudili, ako začne naš Cenc kakega lepega dne agitirati za „agrarno“ stranko, ki, po programu, krščanstvo priznava in ga zagovarja; ako Guštin vdari na socialno-demokratsko struno ter se oprime načela: Lastnina je tatvina; oziroma, ako se naš Tomo spomni svojih besedij: „Prej bo Cerkljanka tekla v Novake, ko se jaz spreobrnem“, in se oprime naše S. L. S. Saj pri neznajnejših je vse mogoče; in zopet bo Gabršček zajamral; če še ne bo nič izdalo, bo pa zavihtel svoj pasji bič in iz svoje stranke izobčil nepokorne sinove! Sicer pa pravi pregovor: „Kedor drugim jamo koplje, pade sam vanjo“. Gabrščeka pa prosimo, naj objavi one „napr. dne kmete“ (!), ki so mu na Cerkljanskem še zvesti in so podpisali znani dopis. To bo lepa družba!

c Police. — Nedavno je šel naš učitelj v Cerkljano, kjer sta si pred sodiščem s kaplanom Kosom zrla iz oči v oči. Kako bo vsa zadeva končala, sporočimo svoječasnno. Za danes samo sporočamo, da gre glas po naši vasi, da bosta pričala proti kaplanu vaška krčma t. j. krčmar in pa vaška harmonika! Kaj ni značilno to? V boju proti cerkvi podpirala bode liberalno šolo vaška krčma in harmonika! — Je bilo tako, je in tako ostane tudi v dobi agrarnega političnega švindla, ki svoje „agrarno“ krščanstvo trdi s tem, da vernemu ljudstvu usiljuje bogatajni list „Slov. Narod“ in njegovo umazano babo „Soča“! — Mi zavedni Poličani dobro znamo, da taki listi prihajajo v hiše slovenskih lahkoživih meščanov, dalje v dome bogatih tržkih purgarjev in pa še tudi v hiše gotovih vaških gospodov, ki za bankom svitle kronce štejejo ter tudi še v hiše onih, ki vlečejo svoj denar iz raznih kas in svoja nebesa že tučkej uživajo, a nam trpinom niti vere v posmrtna nebesa ne pusté! „Sl. Narod“ in „Soča“ sta za vse one, ki so prišli z očitno vero na kant! Pri nas doslej takih ni bilo, vsaj očitno se ni kazal nobeden; če pa smo se motili v tem in se je zaredilo tudi v tej samoti kaj odpadnikov, se bodo zbirali in zbrani bodo ostali okrog „Soče“ in „Sl. Naroda“ v učiteljevem bralnem društvu! Dolžnost nas ostalih pa, ki hočemo biti zvesti očetom in očetni veri, zvesti Kristusu Bogu, je ta, da se tudi mi tesneje oklenemo in skupno naročimo še nekaj časnikov, ki nas bodo vzgajali v krščanskem duhu, ki je zmogel žrtev in samozataje, ki nam bodo vzbujali ljubezen do rodne naše zemlje, naj je še tako trda in pusta! —

Za danes pozivamo vse naše somišljenike, ki so bili zapeljani v imenovano društvo in so bili morda celo izvoljeni v odbor, da takoj iz društva izstopijo, da ne bodo g. učitelj mislili, da so vse Police za njimi! — Pride še.

c Novaki. — Čitali smo, da ste imeli Goričani sneg. Naj vam sporočimo torej tudi mi o njem. Mi smo z njim bolj bogati, nas je nebo bolj obdaniło z belo odejo, imeli smo ga uže 2 metra na debelo. To niso žale, kaj ne, vi Goričani, ki se uže solnčite na gorkem solncu. V Davči ga je bilo čez 6 pedij (mera od palca do mezinca); nekatere hiše so do stropa zasute. V soboto so davški možje celi dan kitali sneg, da so mogli priti v nedelje do cerkve. Zdravi pa smo kot riba, kar želimo tudi vam meščanom.

Iz kobariškega okraja.

kd Kobariško. — Tudi Kobarid je imel čast Mermolja videti. Ko je „kmet“ Mermolja obhodil in se dal spoznati po vseh okrajih in krajih, se je na vsezadnje spomnil tudi Kobariškega. Zatorej jo je bil zadnji čas prisopihal v naše hribe reševati našega ubogega kmeta. — Sklical je najprvo shod na Trnovem pri Kobaridu. Govoril je seveda prav lepo o kmečkih potrebah. Tudi zavarovalnico za govečo bi rad ustanovil. Seveda obljube, obljube... Kakor navadno! — Nato je napravil shod v Kobaridu samem. Zbralo se je v vojašnici nekaj pod sto radovednežev. In tukaj je zopet Mermolja, kakor gramofon, svojo govoranco lepo izgovoril. — Govoril je in govoril. Seveda se je s kmečkimi zahtevami prav lepo strinjal, tako, da so mu nekateri celo aplavdirali. Toda same obljube nas gotovo ne bodo rešile. — Med shodom so nekateri podivjani pustolovci na prav grd način kazali svojo surovost. Nekateri naše može se namreč popolnoma brez vzroka napadli ter se skušali maščevati; kar se jim je pa slabo posrečilo

— Tako je bilo večkrat med časom Marmoljevega shoda konec.

kd **Kobariška okolica**. — Kaj takega pa še ne. — Po Kobariškem, posebno po hribih, so pretekli teden na merili poldrug meter snega. Kaj takega seveda — čeravno smo v hribih — še stari ljudje komaj pomnijo. Skoraj celi teden je neprenehoma snežilo. Po vseh cestah so morali sneg po večkrat orati. Sneg je napravil povsod premnogo dela. Naši kmetje so v velikih nevarnostih in skrbeh, kajti ogromni plazovi se trgajo po hribih ter odnašajo v grape in doline senike in „kope“ sena. Pri letošnjem pomanjkanju sena so to za uboge živino-rejce hudi udarci. Tudi nekaj poslopij je sneg kruto zmečkal. Da bi le človeških žrtev ne zahtevali grozeči plazovi!

Iz komenskega okraja.

km **Fliskovica**. — Dne 29. pr. m. nas je doletela redka čast! Gabrščekova tiskarna nam je postregla z nekaj iztisi „Soče“. Najbrže nam jih je naročila kaka dobra duša iz naše občine zato, ker se nahaja v njej neki odgovor „Pr. Listu“ št. 7. t. l. Dopisnik le potrjuje, kar je „Pr. List“ pisal, a mislil si: Nekaj vendar treba načekati. Dopisnik, ki se je pod svoj umotvor podpisal, skuša prati bivšega župana in pravi, da smo se varali, ko ga nismo izvolili v starešinstvo. Mi pa pravimo, da smo se varali takrat, ko smo ga izvolili! Kako resen mož je, pokazal nam je ob raznih prilikah. O tem bomo mogoče se govorili.

O novem županstvu le sumite, kako bode. Ker se je po vašem sumu zgodilo vselej ravno narobe, smemo pričakovati, da bode tudi sedaj dobro. Tako tudi ste sumili o prejšnji g.čni učiteljici Škrbec, da ima volilno pravico v naši občini, a glavarstvo v Sežani je sumilo ravno narobe! In ko ste napravljali „rekurz“ proti volitvi novega starešinstva in lovili podpise za istega, ste tudi sumili, da bodo volitve razveljavljene, sicer bi vas imeli za tako neumnega, kot je bil oni Ribničan, ki je iskal konja: „Jast prav dobru vajm, da ga ni v tej dolini, pa vseglj grem pogledat.“ Ravno tako vas bode varal sum o naši hranilnici in posojilnici.

O slavoloku pravite, da ste ravnali po sklepu starešinstva, ko ste ga dali podreti. To ni res. Sklenjeno je bilo, da se napravi samo en slavolok, in to blizu cerkve, a ne da se mora katerega podreti; zapisnika ni bilo, a imamo priče. Res obžalovati moramo, da smo pustili kaj takega skleniti. To je bil sad „narodno-napredne“ vzgoje, katere se sedaj sramujemo. Sprevideli smo, kam pelje li-

beralna vzgoja. Bili smo takrat slepo orodje liberalne klike, kakor ste tudi vi še sedaj.

Kako logično se zviolate, ko obljubujete 1000 kron nagrade onemu, ki vam dokaže, da ste koga silili, naj voli tako ali tako v občinski zastop. Saj tega tudi nismo trdili. Pete pa ste vendar brusili, ko ste lovili podpise za „rekurz“. S tem bi mi torej zaslužili ono nagrado 1000 kron. Ker pa vas poznamo, kak možak ste, vam osvetujemo, da denar shranite za one čase, ko ga bode morda kdaj sami potrebovali, kajti, ošabnost je napaka, ki se sama maščuje. Klobuk pa lenosite vi h glave in čevlje na nogah. A svetujemo vam: Z maslom na glavi ne hodite na sonce. — Ne zamerite g. dopisnik, ker se ne podpisem, ker ako bi se podpisal, bi me imeli za poštenega. Ker se pa vaš sum uresniči vselej narobe, zato se ne podpisem.

Nekdo, na ktere ga ne sumete.

Iz korminskega okraja.

kr **Dolenje**. — Predzanji „Popolo“ mi je prišel slučajno v roko in z njim novica iz „Dolegna“, da je med štirišimi — podžupani tudi eden „sloveno“ G. Znidar. Kolikor nam znano, Snidar G. ni bil nikdar Slovenec, torej tudi ne more „sloveno G. Znidar“ rušiti nazorov, koje imajo „cristiano-sociali“ v Dolenjem. Kak Slovenec je to, ako, kakor imenuje dopisnik G. Znidar-ja recte Snider, isti govori „blatterando il „Corriere“ itd. mai una“. Ali ni isti G. Znidar napravil in priredil na jesen lani slavnost v čast P. Zorutti ja?! Takrat ni bil isti Znidar „blatterando il „Corriere“. Dopisniku pa priporočamo glede „Corrier“-a, ako ima glavo iz cukra, naj ne hodi pod kap. Svoj čas je isti „Corriere“ imenoval dopisnika novice v „Popolo“ „il ben compianto“. Capito! Zato zavračamo, da se nam prišteva G. Znidar.

Eden Slovenec.

Nadizženir

Franco Lang

kulturni inženir

v Gorici, Via Ponte Isonzo 32,

sprejme vsakovrstna dela na pr. načrtovanje in izdelovanje cest in drugih gradenj, razdeljevanje zemljišč, postavljanje mejnikov, urevanje pritokov in odtokov, napravljanje vodovodov itd.

Njegovi načrti rabijo kot priloga prošnjam za vladno podporo.

Prostovoljno se proda enonad-

stropna **hiša** v kateri

je dobro idoča trgovina in gostilna poleg glavne ceste v Modrejah pri Sv. Luciji ob Soči. V bližini se proda tudi travnik z občinsko pravico, ki poseduje gozd. Več se izve pri lastniku Anton Jelenec-u v Idriji. M M M M M M M M M

V podeljek 15. marca t. l. ob 9. uri zjutraj bo v Kamnjah pri Rebku na Goričici

javna dražba

zemljišč in poslopja iz premoženja pok. g. vit. Tonklja. Pogoje pove načelnštvo Hranilnice in posojilnice za farno občino Kamnje.

OGLAS.

Odda se v najem **posestvo** za 40 mernikov, posjano z lepim sadnem vrtom, hišo in hlevom za 10—15 govedi in 10 prašičev. Daje se od istega posestva tudi samo njive za 4 živine s hišo in hlevom na lepi ravnini do sv. Jurja, na Prezrenjah pošta Podnart. Obvestila daje gospa Jera Jelenec na Prezrenjah, ali pa Janez Jelenec, župnik na Ledinah pošta Idrija. —

Loterijske številke.

6. marca

Dunaj 25 66 73 54 46
Gradec 75 39 29 8 15

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Kinematograf Salon Central.

PROGRAM:

Za videti samo od 7. marca. do 13. marca.

Madeira. — Komično: Mož iz lesa. — Komično: Govorite Vi Francosko? — Amerikanska junakinja, pretresoječa velika sensationelna drama v 45 napetih oddelkih. — Kraljevstvo ljubezni. — Mali prodajalec kipov, velika dramatična predstava iz življenja v 30 oddelkih. — Komično: Sanje policista.

Znižane cene!

Predstave ob delavnikih ob 5, 6^{1/2} in 8 uri zvečer. V nedeljo predpoldne ob 11 uri predp., popoldne ob 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

NOVA TRGOVINA

s špecerijskim, kolonijalnim blagom, jestvinami in vsakovrstnimi časovnimi predmeti tvrdke

A. & F. ANDERWALD GORICA

v hiši sl. „Centralne posojilnice“, priporočča se p. n. slavnemu občinstvu in vsim čast. slojem za prav mnogobrojna cenjena naročila.

Vedno sveže blago, točna postrežba in za vsa koga r najskrajnejše cene!

 VAŽNO za one ki nosijo klobuke in čevlje.

Tvrđka J. MEDVED GORICA

otvori v hiši „Centralne posojilnice“ velikansko zalogo čevljev in klobukov.

Ker založi omenjeno trgovino s popolnoma novim blagom, razpeča sedanjo zalogo izdatno pod ceno, kakor: Čevlji za ženske se dobe od 4 kron naprej

„moške“ „ „ „ 7 „ „

2000 klobukov le dobre kakovosti po kron 1, 2, 3.

Kdor zamudi to priliko, sovražnik je svojemu žepu.

O Gabrščekovi nedoslednosti.

II.

Pred razkolom se je tepel Gabršček za duhovne, po l. 1899 pa je razsajal proti njim. L. 1891 je pisal: Tem agitatorjem po deželi je glavno agitacijsko orožje: proč s farji! T-v pisar je napadel našega urednika (Gabrščka) v nedeljo na tolminskem trgu v pridlo 6 mož s surovimi besedami: „Kaj far! Far je far! Far naj ostane v spovednici, na prižnici in pred oltarjem, v politiko pa naj se ne meša!“ In proti takemu nesramnemu blatenju Tonklijevga plačanca moral se je naš urednik očitno postaviti po robu ter braniti duhovsko čast in pravico. In to geslo je vrženo od Tonklijevih pomagačev povsod po deželi, kjer je kako nasprotje med duhovniki in župani in drugim ljudstvom. Pohujšanje v celih deželi je tako veliko, da v bodoče bo težko več zmagati s kandidatom, ki nosi „črno sukno“.

Tako je delal in pisal Gabršček pred leti. Po razkolu l. 1899 pa je bil „Proč s farji!“ bojni klic Gabrščekov in njegove „Soče“. V „Soči“ in na raznih shodih ponavljal je on in njegov pobratim v raznih variacijah besede: Proč s farji! Far naj ostane v spovednicah. In glejte čudno naključje! Na istem mestu, pred krmo g. Kranja v Tolminu, kjer se je moral Gabršček l. 1891 postaviti „proti takemu nesramnemu blatenju ter braniti duhovsko čast in pravico“, so vpili „Sočini“ privrženci l. 1901 na dan državnoborske volitve: Proč s farji! Živio Oskar! Živio Ricmanje!

Gabršček je zahajal pred leti k tedanjemu goriškemu knezonadškofu dr. Zornu ter ga opetovano prosil, naj biga blagohotno opozoril, ako bi „Soča“ ali „Primorac“ storila kaj takega, kar bi bilo v vsakem obziru opomina vredno. Ob papeževi pedesetletnici se je Gabršček knezonadškofu poklonil ter mu izročil s posebnim spremljevalnim pismom po eden iztis slavnostne izdaje „Soče“ in „Primorca“. Poprosil je škofa, naj binaznanil na pristojnem mestu ta znak udanosti in zvestobe do sv. Očeta. Ko si je Gabršček l. 1896 najel prvega urednika-slamnjača, priporočil ga je svojim narodnikom s priporočilnim pismom kanonika dr. Jegliča, sedanjega ljubljanskega škofa!

In po razkolu? Po razkolu l. 1899 je objavljala Gabrščekova „Soča“ umazane „Tuti fruti“ ter napadala ves duhovski stan z besedami: „Duhovščina izsesava od pamtivekov ubozega kmeta od rojstva do smrti; duhovščina se bori le navidezno za ohranitev vere in narodnosti, njej gre le za „biro“ in nadvladje v narodu.“ „Soča“ je v svoji blaznosti celo zahtevala, da mora slovenski kmet rešpekt zgubiti pred duhovščino, kakor ga je že zgubil pred grajsko gospodo!

Denunciacije so bile tudi pred leti sredstvo, katerega se je posluževala politična strast. A kako je tedaj obsojala Gabrščekova „Soča“ tako poštenjanje! Ko je pred leti napadal neki list profesorja Berbuča, pisala je: „Gospodje dobro vedo, kaj znači v Gorici spravljati uradnika v zvezo s političnimi homotijami. Treba ga je uničiti, treba je iskati vse možne prilike, da se z lažjo plane po njem, kar utegne pomagati, da prof. B. izgine s poti, kjer ga ne marajo videti.“

Kar je „Soča“ takrat grajala, to je vprizarjala po razkolu ona sama. Ista „Soča“ je pisala l. 1899 o istem profesorju tako-le: C. kr. prof. na goriški realki g. Ivan Berbuč. Ta mož je stal letos nekako na čelu vsej agitaciji proti

dr. Tami — in pri političkem hujekalu „Gorica“ je glavni inspirator, duša tega rovarstva in mesarjenja.

Človek, ki ne more živeti brez prepiz, prepirati se je moral tudi s „Slov. Narodom“ in dr. Tavčarjem. Leta 1898 je bil povedal dr. Tavčar Gabrščeku nekaj britkih resnic. Gabršček je na to odgovoril med drugim tudi to-le: „Dr. Tavčar ne more živeti, ne more politkovati brez takih duhtečih cvetic! Vsak po svoje! Kolikor je ta mož skvaril, ne popravi dvajset Hribarjev! Na brcanje „Slov. Naroda“ ne bom resgoval, saj je splošno priznana surovost in neotesanost sedanjih matadorjev, ki so se polastili tega prvega narodnega glasila v vedno škodo in sramoto prelepemu naslovu.“ — Še l. 1899 čitamo v „Soči“: „Glas se širi, da peša Tavčarjev zagovorniški talent.“ — Nekoliko let poprej pa je pisala „Soča“: „Politika pri „Narodu“ gospodi je dosegla s svojim podlim in zlobnim ravnanjem, da je med „Sočo“ in med sedanjimi kolovodji okoli „Slov. Naroda“ zavselej pretrgana možnost prijaznega občevanja. Z ljudmi, ki s tako mirno vestjo lažejo in obrekujejo, nočemo nikake prijazne zveze“.

Tako se je lasal Gabršček pred razkolom s „Slov. Narodom“ in z dr. Tavčarjem.

O kranjski narodno-napredni stranki pa je pisala Gabrščekova „Soča“ pred leti: „Soča“ se odvraca od kranjske narodne stranke, odkar plava v milosti dvigajočega se nemškutarstva. Narodna stranka, kakoršna je danes, ne zasluži več tega imena, kajti oddaljila se je od programa, sklenjenega na shodu zaupnih mož; od onega shoda do danes ni storila nič pozitivnega, pač pa je srečno prijadrala v „varno“ okrilje ljubljanskega nemškutarstva, kamor ji Primorci nočemo slediti“.

Tako je pisala „Soča“ pred leti. Kaj vidimo pa danes? Pod krinko liberalizma se je približal Gabršček „Slov. Narodu“ ter pri njem iskal pomoči in jo tudi našel. Zdaj se brati z istimi kolovodji okoli „Slov. Naroda“, s katerimi je bil pretrgal za vselej možnost prijaznega občevanja! Goriški dopisniki so zlorabili „Slovenski Narod“ od l. 1900 naprej v svoje strankarske namene; zlorabili so ga celo o priliki odkritja nagrobnika S. Gregorčiča, ko so begali javnost z raznimi nesramnimi lažmi.

„Soča“ je pisala l. 1895: „Te dneve so priobčili nekateri italijanski časopisi posnetek okrožnice, katero je razposlal tržaški škof o priliki prihodnjih isterskih deželnozbornskih volitev. V tej okrožnici prepoveduje duhovščini, da se ne sme pečati s strankarskimi borbami in da sploh ne sme uplivati ni na desno ni na levo. Duhovnik ima državljanske pravice kakor vsak drugi, ali te pravice so iluzorične, ako jih ne sme izvrševati. In zato se pridružujemo tudi mi vskliku „Naše Sloge“: „Pastirji naj bi torej mirno gledali, ko jim volk ovce kolje!“

Glejte doslednost Gabrščkove „Soče“! Danes zahteva ona in njeni mazaci, naj bi goriška duhovščina mirno gledala, ko ji lažliberalni volkovi ovce koljejo! (Dalje pride.)

Iz Iržiškega okraja.

tr Iz Devina. — Radovedni ste morda, kako branimo na obalah jadranskega morja zadbo postojanko ob Adrijii. Božičnica! Tudi tu imamo „Lego Nazionale“, ki s svojo obdeznano razsipnostjo lovi otroke v svoje prostore. Da bi vsaj malo stopili ti privlačni sili nasproti, smo tudi letos napravili božičnico. A, glejte! Naši „narodnjaki“ so se radi tega, ker je bil pripravljani odbor

za božičnico, v naših rokah, popolnoma odtegnili, darovali so le malo, da skoro — nič. In predsednik kr. šol. sveta ni še celo dovolil, da bi priredili božičnico v prostorih ljudske šole. Save, saj več nese držati roko Italijanom. Kljub temu pa je božičnica dobro uspela, ker so se spomnili rodoljubi pa drugod, da še celo iz Ljubljane je priletel znaten dar...

Praznovanje pusta. Liberalno društvo „Ladja“ je priredilo svojo veselico s plesom. Vspela je veličastno — slabo. Ne radi gg. pevcev in igralcev iz Nabrežine, oni so pod spretnim vodstvom g. učit. Macarola nastopali, kakor povsod, krasno, ampak obisk — ne klavn — obišta sploh ni bilo. Zato pa so ti „narodnjaki“ sedaj, ko je imela „Lega“ ples, šli na njen ples, češ, prihodnjič pridejo pa oni k nam. Toda takega posojila ne poznamo! „Lega“ v Devinu ni sploh nikdar še za Slovence eksistirala, ne pa da odbor društva „Ladje“ se udeleži ofi-cielno in tudi naše slovensko učiteljstvo in uradništvo obiskuje sebinasprotne prireditve. Ples „Lega“ je bil seveda prig. „sloven-skem“ veleposesniku Federicco Plessu, kateri je pri nekem „Leginem“ plesu preskrbel cel zaboj žigic v korist „Legi“. To vam je narodnost slovenska v Devinu!

Ako bi mogoče kdaj izginil Devin iz tvojega naročja, o mati Slava, ne bomo mi tega krivi, ampak oni, ki imajo narodnost vedno le na jeziku...

Več obdinarjev. tr Za slovensko šolo v Devinu je daroval 42 kron veleč. gosp. dr. Vi. Pegan, deželni poslanec in odbornik v Ljubljani. — Veleč. darovatelju presrečna zahvala. — V isti namen je zložila vesela družba v Dornbergu 160 K. Bog daj mnogo posnemovalcev v čast in rast slovenske domovine.

Od te svote je kupil g. kaplan potrebnim šolarjem molitvenike, ostalo se je naložilo v kmečki hranilnici in posojilnici v Devinu.

V Devinu, dne 8. marca 1909.

Pecikav, Colja.

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarstvo in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbér raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal, slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričeni s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4¹/₂% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5¹/₄% (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

Franco Mikluž, Pevma 1 K; Podgor-nik Anton, Braklja 3 K; Jernej Kopač, zaslužek pri oporoki, 4 K; Izan Kokošar, župnik 10 K; Korte Alojzij, dimnikar, Gorica 40 v; Mohor Plesničar, trgovec 1 K; P. F. 1 K; Antonin Gabrijel-čič, Anhovo 40 vin; Edvard Štrekelj, vikar 4 K; P. n. g. dr. A. Pavlica 14 K.

Bog poplačaj stotero! Vse v bolj-šo bodočnost slovenskega nara-da pod slavno vladno Nj. Veličan-stva cesarja Franca Jožefa I.!

Za „Slov. kršč. soc. zvezo“:

Veleč. g. Kovačič Ivan, župnik 10 K;

Za Alojzijevišče:

Antonin Gabrijelčič, Anhovo 1 K.

Za kratek čas.

Jaka pride ves moker po poti od Vipave; tu ga sreča Luka ter vpraša: „Ljubi Jaka, kaj se ti je zgodilo, da si ves moker?“ Jaka: „V vodo sem padel, zapletel sem se v korenjike in nisem vedel, kako se odtrgati.“ Luka: „No in kaj si storil?“ Jaka: „Kaj? Šel sem domov po nož ter korenjike porezal in se tako rešil.“

Neki bahač je silno rad pripovedo-val o svojih junaških činih. Nekega dne se je širokoustil, kako je v vojski z Ita-lijani brez strahu nekemu sovražniku odrezal ušesa. „Zakaj pa samo ušesa, zakaj ne tudi glave?“ ga vpraša neki poslušalec. „O, glavo so mu že drugi prej odsekali.“

Okoli 40 panjev čebel močnih plemenjakov prodajo dedeči pok. Janeza Žbogarja v Lozicah pri Kanalu. — Cena boljšim panjem je po 12 kron, slabejše po pogodbi.

Martin Žbogar, sin Janeza.

Prodajalna Katoliškega tisk. društva

V Trstu

pri veliki pošti — ulica delle Poste št. 9.

se priporoča za nakup

raznih molitvenikov, kipov, križev-
rožnih vencev, podob malih in ve-
likih, svetinj, cerkvene obleke, vo-
ščenih sveč, pisarniških potrebščin
i. t. d. i. t. d. i. t. d.

Za časa sv. misijona lepe misijonske
podobice z slovenskim besedilom.
Ob 50-letnici mašništva sv. Očeta:
podobe Pija x. na platno z lepim
okvirjem.

Zaloga tiskovin za častite župne urade.

Za obilo naročil in obiska od čč.
gg. duhovnikov kakor p. n. občinstva
se priporoča z velespoštovanjem

„Katol. tisk. društvo“
TRST.

urar c. kr. državne zeleznice
v GORICI, Gosposka ulica št. 52.

Zaloga.

Podpisani priporoča p. n. ob-
činstvu v mestu in na deželi
svojo

trgovino z lesom, cementom,
peskom, drvmi in ogljem

na Volčjdragi pri postaji c. kr
državne železnice.

Josip NARDIN, trgovec.

VIKTOR TOFFOLI
GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz naj-
ugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter	
Jedilno fino	K 1'04
istrako	" 1'20
Corfu	" 1'20
Puglie	" 1'28
Jesih vinski	" 1'28
Marsiglia	K 1'28
Bombay	" 1'20
Bari	" 1'40
Lucca	" 1'60
najfinejše	" 2'—
Milo in luči.	

Priporočam čč. duhovščini in cer-
kvenim oskrbništvom.

Edina zaloga oljkinega olja v
Gorici, via Teatro 20 in via Se-
minario 10.

Zaloga pohištva.

Podpisani naznanjam slavnemu ob-
činstvu v mestu in na deželi, da sem
otvoril zalogo vsakovrstnega pohištva in
imam svojo lastno delavnico. Sprejemam
naročila iz mesta in dežele; priporočam
se velečastiti duhovščini in slavnemu
občinstvu in vsem drugim cenjenim
odjemalcem za obilno naročbo. — Cene
zmerne in poštene.

Z najodličnejšim spoštovanjem.

vedno udani

mizarski izvedenec

Alojziji Kerstan,

Gabrovica 13, p. Komen.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
s znamko sv. Antona Pado-
vanskega.

(Varstvena znamka)

Zdravilna moč
teh kapljic je ne-
prekosljiva. — Te
kapljice uredijo
redno prebav-
ljanje, če se jih
dvakrat na dan
po jedno žličico
popije. — Okrepé
želodec, storé, da ngine v
kratkem času omotica in š-
vočna lénost (mrtvost). Te kap-
ljice tudi storé, da clovek raje je

Cena steklenici 60 vin.

Prosiva sahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze),
cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne
okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano
medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene
in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter
vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže
s potrdili najine nove a erikanske blagajne, da je kupil pri naju za
100 kron blaga.

Prosiva sahtevati listke!

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Peter Cotič,
čevljarški mojster, Gorica,
Gosposka ulica 1
Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in
otroke. Naročila z dežele se po pošti raz-
pošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za
črevlje in usnje v prid družbe sv. Cirila
in Metoda.

Namizna jabolka

fine vrste po kron 14—16
—18 za 100 kilov iz kolo-
dvora Litija nudi J. Raz-
boršek Šmartno pri Litiji.
Korbica 5 kilov kron 2'20
M M M franko M M M

Odlkovana pekarija
in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega
peciva, torte, kolače za birmance
in poroke, pince itd. Prodaja
različna fina vina in likerjev na
drobno ali v orig. buteljkah. Pri-
poroča se sl. občinstvu. Cene
jako nizke.

Svoji k svojim!

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi be-
limi in črnimi vini iz lastnih in drugih
priznanih vinogradov; potem s pylzenj-
skim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke
„Meščanske pivovarne“, in izbornim proti-
vinskim pivom iz pivovarne kneza
Schwarzenberga v Protivinu na Češkem,
in sicer v sodčeh in steklenicah; z do-
mačim pristnim tropinovem I. vrste,
lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja
po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske
države v sodih od 56 lit. naprej franko
goriška postaja.

Cene zmerne.

Raznovrstne

Volnene in bombažaste obleke, svilene šerpe in rute

prodajam za Velikonoč po **znatno znižanih cenah.**

FRANC RAVNIKAR,

manufakturna trgovina GORICA v Raštelju št. 16.